

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky **L.**, bývajúcej v N., proti odporcom **1/ S.**, **2/ I.**, bývajúcej v M., **3/ M.**, bývajúcemu v N., **o zrušenie prípisu Miestneho národného výboru Mojmirovce z 22. augusta 1989 a iné**, ktorá je vedená na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 9 C 60/2007, o dovolaní navrhovateľky proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 30. marca 2007 sp. zn. 8 Co 54/2007 a o jej dovolaní proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 18. januára 2008 sp. zn. 8 Co 247/2007, takto

r o z h o d o l :

Konanie o dovolaní proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 30. marca 2007 sp. zn. 8 Co 54/2007 **z a s t a v u j e .**

Dovolanie proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 18. januára 2008 sp. zn. 8 Co 247/2007 **o d m i e t a .**

Odporcom nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Nitra uznesením z 19. júla 2005 č.k. 11 Nc 1752/2001-67 odmietol podanie navrhovateľky z 24. apríla 2001 s poukazom na ustanovenia § 42 ods. 3 O.s.p. a § 43 O.s.p. Vychádzal z toho, že navrhovateľka svoj návrh na začatie konania riadne nevysvetlila, skutkovo nevymedzila a neuviedla v ňom náležitý petit (t.j. čoho sa domáha). Na výzvu súdu smerujúcu k doplneniu tohto návrhu reagovala množstvom nejasných podaní, ktoré nedostatky návrhu neodstránila a z tohto dôvodu nebolo možné v konaní pokračovať. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil súd poukazom na § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p.

Na odvolanie navrhovateľky Krajský súd v Nitre uznesením z 30. marca 2007 sp. zn. 8 Co 54/2007 napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil. Zároveň rozhodol, že žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podala navrhovateľka dovolanie s odôvodnením, že odvolací súd sa nezaoberal podstatou veci a ponechal nepovšimnuté jej skutkové tvrdenia; nevypočul ju, aby sa objasnilo, čo presne žiada, a ani jej neustanovil advokáta, za pomoci ktorého by obstarala doklady potrebné pre prejednanie veci súdom.

V predmetnom dovolaní tiež navrhovateľka požiadala súd, aby ju oslobodil od súdnych poplatkov za dovolanie a aby jej ustanovil zástupcu pre dovolacie konanie z radov advokátov. Okresný súd Nitra uvedeným žiadosťami navrhovateľky nevyhovel a uznesením z 10. augusta 2007 č.k. 9 C 60/2007-118 rozhodol, že jej nepriznáva oslobodenie od súdnych poplatkov za dovolanie a neustanovuje zástupcu pre dovolacie konanie z radov advokátov. Toto uznesenie súdu prvého stupňa napadla navrhovateľka odvolaním. Krajský súd v Nitre uznesením z 18. januára 2008 sp. zn. 8 Co 247/2007 odvolaním napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil.

Uznesenie Krajského súdu v Nitre z 18. januára 2008 sp. zn. 8 Co 247/2007 napadla navrhovateľka dovolaním; tento mimoriadny opravný prostriedok ničím neodôvodnila (č.l. 130 spisu). Súd prvého stupňa uznesením z 8. apríla 2008 č.k. 9 C 60/2007-131 vyzval navrhovateľku na doplnenie tohto dovolania v zmysle § 42 ods. 3 O.s.p. a § 241 ods. 1 O.s.p.; poučil ju pri tom o náležitostiach dovolania a o tom, že ak v určenej lehote dovolanie nedoplní, dovolací súd jej dovolanie odmietne. Túto súdnu výzvu a tiež poučenie zopakoval aj Najvyšší súd Slovenskej republiky. Dovolateľka až po opakovaných žiadosťiach o predĺženie lehoty na doplnenie dôvodov dovolania podaním z 29. júla 2008 (ktoré bolo dovolaciemu súdu doručené 4. augusta 2008) doplnila dôvody dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov a o neustanovení zástupcu pre dovolacie konanie z radov advokátov a uviedla, že v konaní bolo porušené jej právo na spravodlivé súdne konanie a bola jej postupom súdu odňatá možnosť pred súdmi konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

I/ K dovolaniu navrhovateľky zo 6. júna 2007, ktorým napadla uznesenie Krajského súdu v Nitre z 30. marca 2007 sp. zn. 8 Co 54//2007 (t.j. k jej v poradí prvému dovolaniu na

č.l. 104 spisu), dovolací súd uvádza, že v zmysle § 241 ods. 1 O.s.p. musí byť dovolateľ zastúpený advokátom, pokiaľ nemá právnické vzdelanie buď sám, alebo jeho zamestnanec (člen), ktorý za neho koná. Navrhovateľka v dovolacom konaní nepreukázala, že má právnické vzdelanie a že preto takého zástupcu nepotrebuje. Napriek vedomosti, že v zmysle § 241 ods. 1 O.s.p. musí byť ako dovolateľka bez právnického vzdelania zastúpená advokátom, a že súdy nevyhoveli jej žiadosti o ustanovenie zástupcu pre dovolacie konanie z radov advokátov, navrhovateľka nerešpektovala opakované súdne výzvy a neodstránila nedostatok osobitnej podmienky dovolacieho konania v zmysle § 241 ods. 1 O.s.p., lebo žiadneho z advokátov nepoverila, aby ju zastupoval v dovolacom konaní. Požadované plnomocenstvo nepredložila ani do vydania tohto uznesenia dovolacieho súdu.

Vzhľadom na vyššie uvedenú nečinnosť navrhovateľky Najvyšší súd Slovenskej republiky nemal inú možnosť, než konanie o jej dovolaní proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 30. marca 2007 sp. zn. 8 Co 54/2007 zastaviť.

III/ Pokiaľ ide o dovolanie navrhovateľky proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 18. januára 2008 sp. zn. 8 Co 247/2007 (t.j. o v poradí druhé dovolanie navrhovateľky na č.l. 130 spisu) Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním. Treba dodať, že i keď dovolateľka v konaní o (druhom) dovolaní nie je zastúpená advokátom a nemá právnické vzdelanie (§ 241 ods. 1 O.s.p.), povaha napadnutého rozhodnutia vylučuje, aby v prípade tohto dovolania bol nedostatok podmienky povinného zastúpenia považovaný za dôvod pre zastavenie konania. Za situácie, kedy je predmetom dovolacieho prieskumu rozhodnutie súdu o nevyhovení žiadosti účastníka o ustanovenie zástupcu z radov advokátov, by trvanie na podmienke povinného zastúpenia popieralo cieľ, ktorý sledoval účastník konania.

V zmysle § 236 ods. 1 O.s.p. možno dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, (len vtedy) pokiaľ to zákon pripúšťa. Dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu je prípustné, ak je napadnuté zmeňujúce uznesenie (§ 239 ods. 1 O.s.p.) alebo potvrdzujúce uznesenie, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu

na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky. Keďže rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré je napadnuté (druhým) dovolaním, nevykazuje znaky niektorého z týchto uznesení, nemožno prípustnosť dovolania navrhovateľky vyvodit' z ustanovenia § 239 ods. 1 a 2 O.s.p.

Aj so zreteľom na obsah dovolania sa dovolací súd neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p. Povinnosťou odvolacieho súdu (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) je vždy skúmať, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom procesnou vadou vymenovanou v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Ustanovenie § 237 O.s.p. nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania.

Dovolací súd sa nestotožňuje s názorom dovolateľky, že v konaní na súdoch nižších stupňov došlo pri rozhodovaní o jej návrhu na oslobodenie od súdneho poplatku za dovolanie a na ustanovenie zástupcu pre dovolacie konanie k procesnej nesprávnosti majúcej znaky vady v zmysle § 237 O.s.p.

Vo vzťahu k (druhému) dovolaniu navrhovateľka netvrdila existenciu vady vymenovanej v § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. a vada tejto povahy v dovolacom konaní nevyšla najavo. Dovolateľka tvrdila, že súdy jej pri rozhodovaní o návrhu na oslobodenie od súdneho poplatku a o návrhu na ustanovenie zástupcu pre dovolacie konanie z radov advokátov odňali právo na spravodlivý súdny proces a možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie taký závadný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizáciu tých procesných práv účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy,

ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva.

Pri posudzovaní (druhého) dovolania navrhovateľky podľa obsahu je zrejmé, že podstatnou je v ňom námietka navrhovateľky, že súdy nesprávne posúdili zistený skutkový stav a pri aplikácii ustanovenia § 138 ods. 1 O.s.p. dospeli k nesprávnemu záveru o nesplnení podmienok pre oslobodenie od súdneho poplatku a pre ustanovenie zástupcu pre dovolacie konanie. Dovolateľka teda namieta, že týmto dovolaním napadnuté uznesenie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je relevantný dovolací dôvod (možno ním odôvodniť procesne prípustné dovolanie), nesprávnosť právneho posúdenia ale nezakladá žiadnu z vád v zmysle § 237 O.s.p. Treba dodať, že pre vyhoviecie návrhu účastníka na oslobodenie od súdneho poplatku (a pre vyhoviecie jeho návrhu na ustanovenie zástupcu z radov advokátov) je v zmysle § 138 ods. 1 O.s.p. potrebné, aby súčasne boli splnené dve podmienky, a to že: 1/ oslobodenie je odôvodnené pomermi žiadateľa a 2/ nejde o prípad svojvoľného alebo zrejme bezúspešného uplatňovania alebo bránenia práva. Ak z týchto podmienok nie je splnená čo i len jedna, nemožno žiadosti vyhovieť. V danom prípade súdy nevyhoveli žiadosti dovolateľky z dôvodu nesplnenia druhej podmienky, keď dospeli k záveru, že ide o zrejme bezúspešné bránenie práva (podľa názoru dovolacieho súdu má tento záver súdov oporu v spise). Pokiaľ navrhovateľka pri odôvodňovaní dovolania poukazovala na jej nepriaznivé majetkové a osobné pomery, nemôžu mať ňou tvrdené skutočnosti žiadny vplyv na druhú z uvedených podmienok, ktorá mala pre rozhodnutie určujúci význam. Dovolateľkou uvádzané skutkové okolnosti tiež v ničom nepotvrdzujú, že by procesným postupom súdov bola znemožnená realizácia niektorého z jej procesných oprávnení.

V danom prípade bol postup súdov oboch nižších stupňov v súlade so zákonom a nemal za následok odňatie možnosti navrhovateľky pred súdom konať. Za odňatie možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. nemožno považovať samotné rozhodnutie, ktorým

nebolo vyhovené návrhu navrhovateľky na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov a na ustanovenie zástupcu pre dovolacie konanie z radov advokátov. Vzhľadom na námietku navrhovateľky o porušení zásad spravodlivého procesu dovolací súd uvádza, že i keď čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd zaručuje každému právo na spravodlivé konanie a prístup k súdu, nezaručuje žiadnemu účastníkovi súdneho konania bezvýhradné právo na bezplatné súdne konanie a na zastúpenie advokátom. Tak oslobodenie od súdnych poplatkov, ako aj ustanovenie zástupcu pre dovolacie konanie z radov advokátov je v občianskom súdnom konaní viazané na určité podmienky (viď vyššie), ktoré však v prípade navrhovateľky splnené neboli.

Nakoľko prípustnosť (druhého) dovolania navrhovateľky nemožno vyvodit' ani z § 237 O.s.p. ani z § 239 O.s.p., odmietol Najvyšší súd Slovenskej republiky tento jej mimoriadny opravný prostriedok podľa § 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúci proti rozhodnutiu, proti ktorému je dovolanie neprípustné.

Dovolací súd nepriznal procesne úspešným odporcom náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodali návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 5. augusta 2008

JUDr. Emil Francisci, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková